

मराठी

ADDAPEDIA

Daily Current Affairs Encyclopedia

08 मे 2024

राष्ट्रीय आणि आंतरराष्ट्रीय बातम्या

सह्याद्रीचा राखीव प्रदेश

संदर्भ:

- महाराष्ट्र वाघांची लोकसंख्या वाढवण्यासाठी सह्याद्री अभयारण्यात स्थलांतरित करण्याच्या तयारीत आहे.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- ताडोबा-अंधारी व्याघ्र प्रकल्पातून सह्याद्री व्याघ्र प्रकल्पात वाघांचे स्थलांतर करण्याची महाराष्ट्र वनविभागाची योजना आहे.
- सह्याद्री व्याघ्र प्रकल्प (STR) हे कावल, कमलांग, दाम्पा आणि सातकोसियासह भारतातील पाच व्याघ्र प्रकल्पांपैकी एक आहे.
- उत्तर पश्चिम घाटातील जंगलांमध्ये वाघांची संख्या वाढवणे हे उद्दिष्ट आहे.
- STR पश्चिम महाराष्ट्रातील कोल्हापूर, सातारा, सांगली आणि रत्नागिरी जिल्हांमध्ये पसरते.

सह्याद्री व्याघ्र प्रकल्पाबद्दल:

- सह्याद्री व्याघ्र प्रकल्पाची स्थापना 2008 मध्ये भारत सरकारने केली आहे, हे महाराष्ट्रामध्ये आहे.
- हे पश्चिम घाटाच्या सह्याद्री पर्वतरांगांमध्ये आहे.
- उत्तर पश्चिम घाटाचा काही भाग आर्द्र पानझडी जंगले आणि उत्तर पश्चिम घाट पर्वतीय पर्जन्य जंगले इकोरीजन.
- विविध सदाहरित, अर्ध-सदाहरित आणि आर्द्र पानझडी जंगले असलेल्या या पर्वतरांगा महाराष्ट्र, कर्नाटक आणि गोवा यांच्यातील सीमा म्हणून काम करतात.
- रिझर्व्हमध्ये उत्तरेकडील कोयना वन्यजीव अभयारण्य, दक्षिणेकडील चांदोली राष्ट्रीय उद्यान आणि अलीकडेच राधानगरी वन्यजीव अभयारण्य समाविष्ट करण्यात आले आहे.
- रिझर्व्हचे प्राथमिक लक्ष बंगाल वाघाचे संवर्धन करणे आहे, तसेच बिबट्यांसारखे इतर प्राणी देखील या भागात राहतात.

मराठी

ADDAPEDIA

Daily Current Affairs Encyclopedia

ऑनलाइन गेमिंग क्षेत्रातील भारताची स्थिती

संदर्भ:

- शीर्ष गेमर्ससह पंतप्रधानांच्या अलीकडील व्यस्ततेने जागतिक स्तरावर एक अग्रगण्य गेमिंग हब बनण्याची भारताची महत्त्वाकांक्षा अधोरेखित केली आहे.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- **जलद विस्तार:** भारतीय ऑनलाइन गेमिंग उद्योगाने **FY20 ते FY23 पर्यंत मजबूत 28% चक्रवाढ वार्षिक वृद्धी दर (CAGR) पाहिला.**
- **अंदाजित वाढ:** स्थिर 15% CAGR राखून, FY28 पर्यंत ₹33,243 कोटीपर्यंत पोहोचण्याचा अंदाज.
- **गुंतवणूक:** लक्षणीय परदेशी आणि देशांतर्गत गुंतवणूक आकर्षित करणे, ज्यामुळे भरीव रोजगार निर्मिती होते.
- **IT संभाव्यता:** गेमिंग उद्योगात यशस्वी होण्यासाठी भारताचे IT सामर्थ्य नैसर्गिकरित्या स्थान देते.
- **जागतिक तुलना:** 2021 मध्ये जागतिक गेमिंग उद्योग \$300 अब्ज पेक्षा जास्त असूनही, भारताचा ऑनलाइन गेमिंग महसूल केवळ 1.1% आहे.

सकारात्मक घडामोडी:

- माहिती आणि प्रसारण मंत्रालयाकडून टास्क फोर्सची स्थापना.
- इलेक्ट्रॉनिक्स आणि माहिती तंत्रज्ञान मंत्रालय हे नोडल मंत्रालय म्हणून ओळखले जाते.
- **आयटी नियम, 2021** द्वारे नियमांचा परिचय, **स्टार्टअपसाठी स्पष्टता आणि निश्चितता प्रदान करणे.**

आढ्याने आणि प्रस्ताव:

- **नियामक समस्या:** 2021 च्या आयटी नियमांमध्ये स्वयं-नियामक संस्थांची अप्रभावी अंमलबजावणी.
- NITI आयोगाचा प्रस्ताव: ऑनलाइन कल्पनारम्य गेमिंग क्षेत्रासाठी स्वयं-नियामक मॉडेल सुचवतो.
- **करविषयक चिंता:** 1 ऑक्टोबर 2023 पासून लागू होणारा 28% कर दर, टिकाऊपणा आणि रोजगार निर्मितीची चिंता वाढवते.

मराठी

ADDAPEDIA

Daily Current Affairs Encyclopedia

कैद्यांचे निवडणूक अधिकार

संदर्भ:

- खलिस्तान समर्थक गटाचे नेते अमृतपाल सिंग यांनी पंजाबमधील खदूर साहिब मतदारसंघातून लोकसभा निवडणूक लढवण्याचे उद्दिष्ट ठेवले आहे.
- तो तुरुंगात असताना निवडणूक लढवू शकतो, जोपर्यंत दोषी ठरत नाही, परंतु भारतातील इतर आरोपी कैद्यांप्रमाणे मतदान करू शकत नाही.
- तुरुंगात असलेल्या व्यक्तींसाठी मतदान आणि उमेदवारी हक्कांची कायदेशीर स्थिती वादातीत आहे.

महत्त्वाचे मुद्दे:

वैधानिक अधिकार:

- मतदान करण्याचा आणि निवडून येण्याचा अधिकार "वैधानिक अधिकार" मानला जातो.
- 1975 मध्ये, सुप्रीम कोर्टाने इंदिरा गांधी विरुद्ध राज नारायण मध्ये सांगितले की, मुक्त आणि निष्पक्ष निवडणुका हा संविधानाच्या "मूलभूत संरचनेचा" भाग आहे. याला विरोध करणारे कायदे अवैध होऊ शकतात.
- तथापि, सुप्रीम कोर्टाने कुलदीप नायर विरुद्ध. युनियन ऑफ इंडिया (2006) मध्ये निर्णय दिला की हे अधिकार मूलभूत नसून वैधानिक आहेत, म्हणून संसदेद्वारे बदलू शकतात.

अपात्रतेचे निकष:

- लोकप्रतिनिधी कायदा, 1951 चे कलम 8, कायद्यामध्ये सूचीबद्ध केलेल्या काही गुन्ह्यांसाठी दोषी ठरल्यानंतर व्यक्तींना निवडणूक लढविण्यास अपात्र ठरवते.
- अपात्रता सुटकेनंतर सहा वर्षांपर्यंत टिकते आणि दोष सिद्ध झाल्यानंतरच लागू होते, केवळ आरोप असतील तर अपात्र ठरविण्यात येत नाही.
- या विभागातील आम्हाने न्यायालयात भिन्न परिणामांसह दिसून आली आहेत.

अपात्रतेला अपवाद:

- भारतीय निवडणूक आयोग (ECI) RP कायद्याच्या कलम 11 अंतर्गत अपात्रतेचा कालावधी "काढू" किंवा "कमी" करू शकतो.
- सर्वोच्च न्यायालयाने निर्णय दिला की, जर एखाद्या दोषीला अपीलवर स्थगिती दिली गेली तर अपात्रता लागू होत नाही.

मतदानाच्या अधिकारावरील निर्बंध:

- RP कायद्याचे कलम 62(5) तुरुंगात किंवा पोलिस कोठडीत बंदिस्त असलेल्या व्यक्तींना मतदान करण्यास प्रतिबंधित करते, प्रतिबंधात्मक अटकेत असलेल्यांना वगळता.
- मतदानाच्या अधिकाराचे वैधानिक स्वरूप आणि गुन्हेगारी पार्श्वभूमी असलेल्या व्यक्तींना निवडणुकीपासून दूर ठेवण्याची गरज यासारख्या कारणांमुळे सर्वोच्च न्यायालयाने हा नियम कायम ठेवला आहे.

मराठी

ADDAPEDIA

Daily Current Affairs Encyclopedia

इंडिया व्हिक्स 15 महिन्यांच्या उच्चांकावर पोहोचला

संदर्भ:

- इंडिया व्हिक्स (अस्थिरता निर्देशांक) 15 महिन्यांच्या उच्चांकावर पोहोचला आहे, जो पुढील 30 दिवसांत बाजारात अपेक्षित बदल दर्शवतो.
- निर्देशांक सलग नवव्या दिवशी वाढून 17 वर संपला, 30 जानेवारी 2023 नंतरचा सर्वोच्च, मार्च 2020 नंतरची सर्वात मोठी वाढ दर्शवित आहे.
- भीतीचे मापक, जसे की हे ज्ञात आहे, फक्त 23 एप्रिल रोजी 10.2 च्या विक्रमी बंद नीचांकी पातळीवर पोहोचले होते.
- बाजारातील तज्ज्ञांनी असे सुचवले आहे की निवडणुकीचे निकाल लागेपर्यंत काही व्यापारी आपली स्थिती हलकी करत आहेत, ज्यामुळे अस्थिरता वाढत आहे.

बद्दल:

- इंडिया व्हीआयएक्स, ज्याला इंडिया अस्थिरता निर्देशांक म्हणूनही ओळखले जाते, हे पुढील 30 दिवसांत भारतीय शेअर बाजारातील अस्थिरतेच्या बाजाराच्या अपेक्षेचे एक माप आहे.
- याला सहसा "फिअर गेज" किंवा "फिअर इंडेक्स" असे संबोधले जाते कारण जेव्हा गुंतवणूकदार बाजाराच्या भविष्यातील कामगिरीबद्दल चिंताग्रस्त असतात तेव्हा ते वाढतात आणि जेव्हा गुंतवणूकदार अधिक आशावादी असतात तेव्हा घसरते.

भारत VIX बदल महत्त्वाचे मुद्दे:

- नॅशनल स्टॉक एक्सचेंज (NSE) ने 2008 मध्ये इंडिया VIX सादर केले, ते शिकागो बोर्ड ऑफ नॅशनल स्टॉक एक्सचेंज (CBOE) VIX नंतर मॉडेलिंग केले.
- इंडिया VIX ची गणना निफ्टी पर्यायांची ऑर्डर बुक वापरून केली जाते आणि निफ्टी 50 निर्देशांकाची अपेक्षित अस्थिरता दर्शवते.
- हे टक्केवारी म्हणून व्यक्त केले जाते आणि सामान्यतः NSE च्या वेबसाइटवर आणि इतर आर्थिक प्लॅटफॉर्मवर रिअल-टाइममध्ये उद्धृत केले जाते.
- भारत VIX चा वापर व्यापारी आणि गुंतवणूकदार बाजारातील भावना मोजण्यासाठी आणि त्यानुसार त्यांची रणनीती समायोजित करण्यासाठी करतात.
- उच्च भारताचे VIX मूल्य बाजारातील अस्थिरतेची उच्च अपेक्षा दर्शवते, तर कमी मूल्य कमी अपेक्षित अस्थिरता दर्शवते.
- गुंतवणूकदार आणि व्यापारी खरेदी किंवा विक्री पर्याय किंवा इतर डेरिव्हेटिव्हजसारख्या धोरणांचा वापर करून संभाव्य बाजार जोखमींपासून बचाव करण्यासाठी इंडिया VIX चा वापर करतात.
- भारतातील VIX मध्ये अचानक वाढ होणे हे सूचित करू शकते की गुंतवणूकदारांना राजकीय अनिश्चितता, आर्थिक मंदी किंवा जागतिक बाजारातील अस्थिरता यासारख्या संभाव्य नकारात्मक घटनांबद्दल भीती वाटते.
- भारत VIX चे बाजारातील सहभागीद्वारे बाजारातील एकूण भावनांचे सूचक आणि त्यांच्या पोर्टफोलिओमधील जोखीम व्यवस्थापित करण्याचे साधन म्हणून बारकाईने निरीक्षण केले जाते.

मराठी

ADDAPEDIA

Daily Current Affairs Encyclopedia

भारतीय नौदलाची जहाजे दिल्ली,
शक्ती आणि किलतान

संदर्भ:

- RAdm राजेश धनखर, फ्लॅग ऑफिसर **कमांडिंग ईस्टर्न फ्लीट** यांच्या नेतृत्वाखाली **भारतीय नौदलाची जहाजे दिल्ली, शक्ती आणि किलतान** 06 मे 24 रोजी दक्षिण चीन समुद्रात भारतीय नौदलाच्या पूर्व फ्लीट तैनातीचा भाग म्हणून सिंगापूर येथे पोहोचली.

महत्त्वाचे मुद्दे:

भारत आणि सिंगापूर यांच्यातील दीर्घकालीन मैत्री आणि सहकार्याला विविध उपक्रम आणि उपक्रमांद्वारे बळकट करणे हा या भेटीचा उद्देश आहे

INS दिल्ली (विनाशकारी):

- **15 नोव्हेंबर 1997 रोजी मुंबईतील मजॅगॉन डॉक लिमिटेड** येथे बांधण्यात आले.
- भारतातील सर्वात मोठ्या युद्धनौकांपैकी, दिल्ली श्रेणीतील विनाशकांचा भाग.
- बहु-भूमिका ऑपरेशन्ससाठी प्रगत शस्त्रे आणि सेन्सर्ससह मार्गदर्शित-क्षेपणास्त्र विनाशक.
- विमानविरोधी, पाणबुडीविरोधी आणि पृष्ठभागविरोधी युद्धासाठी डिझाइन केलेले.
- **वाहक युद्ध गटांचा भाग म्हणून किंवा विविध नौदल मोहिमांसाठी स्वतंत्रपणे कार्य करते.**

INS शक्ती (भरपाई टॅकर):

- दीपक-क्लास फ्लीट टॅकर आणि भारतीय नौदलाचे भरपाई जहाज.
- फिनकेन्टिएरी या इटालियन जहाज बांधणी कंपनीने बांधले.
- तिच्या वर्गातील दुसरे आणि अंतिम जहाज, भारतीय नौदलातील सर्वात मोठे जहाज.
- इंधन, दारूगोळा आणि तरतुदींसह समुद्रात लॉजिस्टिक सहाय्य प्रदान करते.
- चालू भरपाई क्षमता प्रदान करून ऑपरेशनल रेंज आणि फ्लीटची सहनशक्ती वाढवते.

INS किल्टन (कॉर्केट):

- कामोर्टा-श्रेणीचे पाणबुडीविरोधी युद्ध कॉर्केट.
- शत्रूच्या पाणबुड्यांचा शोध घेणे, मागोवा घेणे आणि तटस्थ करणे, तसेच पृष्ठभागविरोधी आणि विमानविरोधी ऑपरेशनसाठी डिझाइन केलेले.
- **प्रगत सेन्सर, शस्त्रे प्रणाली आणि स्टिल्य वैशिष्ट्यांसह सुसज्ज.**
- कोलकाता येथील GRSE येथे बांधण्यात आलेल्या भारताच्या स्वदेशी जहाजबांधणी क्षमतेचे प्रतिनिधित्व करते.

Copyright © by Adda247

All rights are reserved. No part of this document may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without prior permission of Adda247.